

LANDSCHAPSKRANT REGIONAAL LANDSCHAP RIVIERENLAND

Langs Nete, Dijle, Zenne & Rupel

JAARGANG 5 - NUMMER 9 - OKTOBER 2012

Deze landschapskrant van Regionaal Landschap Rivierenland wordt verspreid in de gemeenten Niel, Boom, Rumst, Willebroek, Mechelen, St-Katelijne-Waver, Bonheiden, Lier, Nijlen, Putte, Berlaar en Heist-op-den-Berg.

Trage wegen

Jutse Plassen

St-Gummaruskerk

Bunker aan Haagbeek

Wandelgebied Pallieterland

ZET DE STAP, PLUK DE DAG

Het landschap verkennen doe je best te voet. Even stilstaan bij een mooie boom. Ademen, rondkijken en genieten. De tijd omarmen en kort knipogen naar Felix Timmermans. Dat is net wat wandelgebied Pallieterland te bieden heeft: 29 prachtige wandellussen aan de rand van de Antwerpse Kempen, in het oosten van Rivierenland.

Laat je verbazen door de charme en culturele rijkdom van Lier en ontdek er het begijnhof en de Zimmertoren, beide UNESCO- werelderfgoed. Ga terug in de tijd door een bezoekje te brengen aan het landelijke Berlaar. Of kom tot rust in de prachtige natuurgebieden van Heist-op-den-Berg, Putte en Nijlen. Onderweg maak je kennis met vergeten bunkers, rustieke hoeves, oerbossen, forten, diamantslijperijen, kapelletjes en molens. Elk met een eigen verhaal dat mooi wordt geïllustreerd in het bijhorende inspiratieboekje.

het wandelnetwerk en de wandelgebieden vlot doorheen heel deze fantastische regio wandelen. En hoe goed je de streek ook denkt te kennen, wedden dat er toch nog plekjes zijn waar je voor de eerste keer zal komen?

MEER INFO

info@rirl.be – 015 21 98 53

De wandelkaart Pallieterland inclusief inspiratieboekje kost 8€. De kostprijs van de wandelbox Rivierenland bedraagt 25€

IN DIT NUMMER

Wandelgebied Pallieterland	1
Voorwoord	2
De kapelboom van Nijlen	3
4riVIEREN, een uniek festival	4-5
De landschapsanimator in actie	6
Haagplantactie/ Terugblik	7
Kalender en quiz	8

De wandelingen zijn tussen de 4 en de 13 kilometer lang en makkelijk te combineren. Via een duidelijke bewegwijzering, zowel onderweg als op de wandelkaart, bezoek je allerhande leuke locaties. Verder zijn ook gezellige cafeetjes en eetgelegenheden aangeduid.

Wandelgebied Pallieterland vormt tevens het sluitstuk van de wandelprojecten in Rivierenland. Vanaf nu kan je met behulp van

De wandelbox en de (scheur- en waterbestendige) wandelkaarten zijn te verkrijgen via het regionaal landschap (info@rirl.be -015 21 98 53). Voor andere verkooppunten zie www.rirl.be

REALISATIE

Regionaal Landschap Rivierenland i.s.m. gemeentebesturen van Putte, Heist-op-den-Berg, Berlaar, Nijlen, Lier en tal van andere partners

Voorwoord

Rivierenland houdt woord. Wanneer we de voornemens uit onze vorige landschapskrant bekijken, kunnen we niet anders dan tevreden terugblikken.

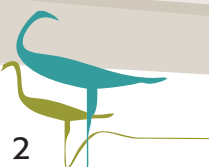
Projecten als fauna-akkers en 'knotboom zoekt kachel' genoten veel interesse en worden in het najaar verder gezet. Speelbossen schieten als paddenstoelen uit de grond en krijgen de aandacht die ze verdienen. De eerste editie van het 4riVIEREN festival was meteen een schot in de roos (bekijk de sfeerfoto's op pagina 4 en 5). Meer dan 2000 mensen genoten van het landschap, de zon en elkaar. En ook onze wandelbox Rivierenland is klaar en bundelt de vier complementaire wandelkaarten van onze regio.

Verder zorgde onze landschaps animator voor het herstel van klein historisch erfgoed (lees meer op pagina 6) en werden appels tot lekker sap geperst. Naar jaarlijkse traditie staan de hoogstamboomgaarden dit najaar in de kijker. Tot slot werd ook het team van Rivierenland versterkt: Flor als tijdelijke projectmedewerker natuurrecreatie en Bart als communicatiemedewerker.

Ontdek meer over onze activiteiten en laat deze landschapskrant u inspireren! Contacteer ons gerust als u zelf ook actief wil meewerken aan het landschap in Rivierenland!

Veel leesplezier!

KAREL GEYS
voorzitter Regionaal
Landschap Rivierenland,
schepen te Mechelen

Praktijkcursus hoogstamfruit

Zin om zelf biologisch fruit te kweken? In deze cursus komen uiteenlopende boomvormen aan bod, met nadruk op de hoogstamboomgaard. Daarnaast gaat de aandacht naar de verschillende plantsystemen, snoeivormen, bemesting en verzorging van de boom en naar de boomgaard als biotoop.

Lesgever: Eddy Vets

MEER INFO

tim.ghysels@rlrl.be –
015 21 98 53

AFSPRAAK

zaterdag 3 november van 10u-12u en/of van 14u-16u (afhankelijk van de grootte van de groep)
Pomona Belgica, Bevelsesteenweg 85, 2222 Itegem

INSCHRIJVEN

gratis, maar noodzakelijk via
info@rlrl.be – 015 21 98 53

ORGANISATIE

RL Rivierenland en Pomona Belgica

Knotbeurt in ruil voor brandhout

Knotbomen vergen regelmatig onderhoud. Om de 5 à 8 jaar moet je de takken verwijderen. Niet elke eigenaar heeft hier de tijd, het materiaal en de kennis voor. Daarom komt het Rivierenland-knotteam gratis en vakkundig jouw bomen knotten in ruil voor het brandhout. Als eigenaar sta je enkel in voor de verwerking van het fijne snoeihout.

MEER INFO

elly.vaes@rlrl.be - 015 21 98 53
of vul een knotaanvraag in op
www.rlrl.be

ORGANISATIE

RL Rivierenland

Fauna-akkers

Fauna-akkers zijn meer dan een kleurrijke streling voor het oog. Ze dragen bij tot een biodiverser landschap, stimuleren de bestuiving dankzij hun aantrekkingskracht op wilde bijen, hommels en vlinders en bieden een aangename schuilplaats voor heel wat vogels en kleine zoogdieren. Bovendien zorgt de fauna-akker voor natuurverbindingen en doet hij dus dienst als klein landschapselement. Heb jij een stuk(je) grond waarop je graag een fauna-akker wil inzaaien? Neem dan contact op met het regionaal landschap.

MEER INFO

tim.ghysels@rlrl.be - 015 21 98 53

ORGANISATIE

RL Rivierenland i.s.m. andere Antwerpse Regionale Landschappen

Met steun van de
Vlaamse overheid

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

De kapelboom van Nijlen

Elk landschap vertelt een verhaal over de mens en zijn omgeving. Kapelbomen zijn hierbij belangrijke informatiedragers aangezien zij vaak een historische locatie aangeven en/of ons herinneren aan een oud gebruik, een wonderbaarlijke genezing of een bepaald persoon.

Via Armand Vermeiren en Sonia Aerts kwamen wij in contact met 'de kapelboom te Nijlen', een lindeboom met een merkwaardige geschiedenis. De boom, gelegen aan het einde van de Molenstraat, werd in 1900 geplant door de toen negenjarige Jack Flep (Frans Van Looy) en zijn vader. Waarschijnlijk ter her-

innering aan diens gestorven vrouw en tevens de moeder van kleine Jack op de plaats, waar zij vroeger in een lemen hut (of paddekot) woonden.

Twee jaar later trof een blikseminslag de lindeboom. In de haag naast de boom werd een Mariabeeldje gevonden. De buurtbewoners nagelden de in twee gespleten boom weer aan mekaar en plaatsden het gevonden Mariabeeldje in een klein kapelletje aan de boom. Elk jaar tijdens de meimaand of Mariamaand kapte men een den uit het bos van mijnheer pastoor en plantte deze naast de kapelboom. De vrouwen uit de buurt versierden deze den met papieren roosjes en borduurden met wit zand A.V.M. (Ave Maria) op de grond. In 1963 werd de boom een tweede maal gered. Tijdens de werken aan de Broechemsesteenweg zou de boom gekapt worden. Toen Jack Flep dit te weten kwam overtuigde hij de toezichter op de werken om de lindeboom te sparen.

De traditie van het versieren werd doorgegeven van generatie op generatie en wordt vandaag nog steeds verdergezet door Sonia Van De Zuute (Sonia Aerts) en haar man Emiel Van De Sande. Zij vertellen ons dat dit gebruik de mensen van de kapelboom samen bracht om bij te praten, hun dankbaarheid te uitten en gestorven familieleden te herdenken. Een grote bekommernis vandaag is dat deze erfgoedboom en zijn verhaal toch zal verdwijnen wanneer niemand de taak van Sonia en Armand overneemt. Vandaar een oproep aan de buurtbewoners van de kapelboom te Nijlen om deze geschiedenis levendig te houden.

Wil jij Sonia en Armand opvolgen? Heb jij toevallig ook weet van dergelijke kapelbomen met een interessante geschiedenis in jouw buurt? Laat ons dan iets weten via info@rlrl.be.

Kapelboom van Nijlen met Armand Vermeiren en Sonia Aerts

Wist je dat

De lindeboom bij de Kelten werd gezien als een heilige boom. De godin Freya zou erin wonen en de omringende huizen beschermen. Aangezien zij ook de godin van de liefde is was het vroeger de gewoonte om huwelijken af te sluiten onder deze boom. De duimen van de geliefden werden dan in de bast gedrukt. Het is dus niet verwonderlijk dat een linde veelvuldig werd aangeplant als herdenkingsboom.

De Linde is een grote en mooie loofboom die afhankelijk van zijn variëteit 15 tot 30 meter hoog wordt en hoofdzakelijk nabij beekvalleien voorkomt. Zijn bladeren zijn hartvormig. Voordat de suikerraffinage zijn intrede deed was de linde erg belangrijk omdat lindebloei veel honing produceert. Van zijn bloemen wordt vandaag nog steeds heerlijke kruidenthee gemaakt. Het zachte hout met fijne nerf en gelijkmatige opbouw leent zich dan weer uitstekend voor houtsnijwerk.

Lindeboom

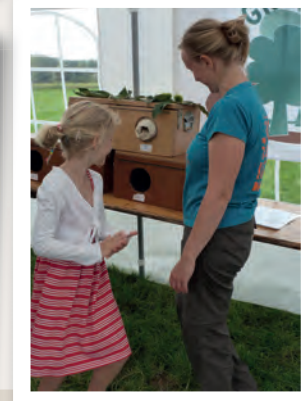
Terugblik 4riVIERENfestival

Het deed deugd te zien hoeveel enthousiastelingen op 2 september genoten van de eerste editie van het 4riVIERENfestival te Kessel. Zelfs de Nete kronkelde van puur plezier net dat tikkeltje meer.

Met ruim 2000 bezoekers zijn wij als organisator uiteraard erg tevreden. Ook Dirk en Kizzy Jacobs-Dockx (de eigenaars van het melkveebedrijf waar het festival plaatsvond), de standhouders en onze verschillende partners uit de natuur-, jacht-, toerisme- en landbouwsector waren het eens: 'dit streekminnend

familiefestival bracht een heleboel mensen in uiterst aangename omstandigheden samen'. 4riVIEREN is het perfecte bewijs dat iedereen constructief kan samenwerken en vanuit deze samenwerking ook vruchten plukt.

Voor de streekbewoners was het simpelweg genieten, ontdekken en verwonderen. Van melkkoetoeren naar wortels schieten, mandenvlechten, over vieze beestjes ontdekken tot vers gebakken speculaas proeven...

Strobalen werden beklommen, jachthonden toonden de weg tijdens de natuurwandelingen, ijsjes werden gesmaakt op de retroligweide en werkingen van de vele organisaties werden toegelicht.

In de namiddag weerklonk ook de vrolijke en opzwepende muziek van fanfare Agrum en Hilde Frateur tot ver voorbij de oevers van de Nete. Dat dit initiatief nog vele jaren mag plaatsvinden en onze zoetwatergetijderivieren nog lang doorheen ons landschap mogen stromen. 4riVIEREN 4ever!

De landschapsanimator in actie

De landschapsanimator van Regionaal Landschap Rivierenland staat klaar voor particulieren, gemeenten en verenigingen met advies en subsidies voor iedereen die actief wil meewerken aan landschapszorg of behoud van klein bouwkundig erfgoed.

CONTACTGEGEVENS LANDSCHAPSANIMATOR

tim.ghysels@rlrl.be – 015 21 98 53.

Herstel Poortmuur en kapel Celen

De landschapsanimator doet wat van hem verwacht wordt. In Rumst kregen de poortmuur van de oude steenbakkerij De Beukelaer en de lein van Terhagen een grondige opknappbeurt. Het resultaat is prachtig. De klimop werd verwijderd, het baksteenwerk gereinigd, voegen hervoegd en verdwenen baksteenwerk heropgebouwd. Een deel van de, onder een hoop zand bedolven, trap en fietshelling werden opnieuw

blootgelegd. Een stukje steenbakkerij-erfgoed om trots op te zijn.

De landschapsanimator zet ook in op ons religieus erfgoed. In Heist-op-den-Berg verfraaiden we de kapel Celen langs de Herentalsesteenweg. Dankzij Kempens Landschap prijkt er nu ook opnieuw een Mariabeeldje in de kapel!

Op zoek naar nieuwe projecten

Zoals jullie hierboven/hiernaast kunnen lezen herstellen we klein historisch bouwkundig erfgoed. De landschapsanimator is steeds op zoek naar nieuwe projecten zodat we ook bij jou in de buurt ons erfgoed opnieuw in de kijker kunnen zetten.

Weet jij een veldkapel in de buurt die dringend aan onderhoud toe is? Kom je tijdens wandelingen wel eens een verlaten bunker tegen die we kunnen opknappen en inrichten als winterverblijfplaats voor vleermuizen? Of heb je een ijskelder op je domein die op instorten staat? Ook oude afsluitingen, kasteelpoorten, sluiensystemen of bruggetjes komen in aanmerking.

Nieuwe bossen in Rivierenland

Onze partners zorgen er dit najaar voor dat er weer heel wat bos in Rivierenland bijkomt. Tijd om de handen uit de mouwen te halen en zelf je boompje in de grond te steken. Wij zorgen alvast voor de nodige Planten van Hier! Check onze activiteitenkalender op pagina 8.

Terugblik

20 mei

In de namiddag tijdens de wandelhelpersdag verscheen de zon achter de wolken die heel wat mensen op de been bracht voor de gegidste wandeling te Sint-Katelijne-Waver

24 augustus

Spectaculaire onderhoudswerken aan de poel in het Geerdegebos te Mechelen

8 september

Nieuwe communicatiemedewerker Bart laat zijn spieren rollen op de 48ste Heistse Landbouwdag

30 september

Opening van het nieuwe speelbos in Kruiskensberg te Nijlen, het ontwerp is van Regionaal Landschap Rivierenland!

Houtige lijnen in het landschap

Ook deze winter plant het landschapsteam van Regionaal Landschap Rivierenland talrijke hagen en houtkanten in het Rivierenland.

Bij ons kan je voordelig autochtoon plantgoed kopen. Zo help je mee aan een authentiek landschap, tot in je eigen tuin. Je betaalt zelf slechts 30% van de aankoopkosten.

Plan je een grote aanplant (>50 meter) in de open ruimte, contacteer dan de landschapsanimator, hij geeft advies en kan in sommige zones zelfs de plantwerken organiseren.

BESTELLEN? Stuur deze strook voor **14 januari** naar Regionaal Landschap Rivierenland, Hombeeksesteenweg 264, 2800 Mechelen, of mail tim.ghysels@rlrl.be

Landschapszorg dankzij de steun van de Vlaamse Gemeenschap, Onroerend Erfgoed

Met steun van de Vlaamse overheid

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Soort en afmeting (cm)	Stukprijs particulier (€)	Aantal
Zwarte els 60/90	0,20	
Zomereik 60/90	0,30	
Gewone es 60/90	0,15	
Eenstijlige meidoorn 60/90	0,20	
Gewone vlier 60/90	0,20	
Gelderse roos 60/90	0,25	

Naam en voornaam:

Straat en nr:

Postcode:

Gemeente:

Telefoonnummer:

Emailadres:

Gaat akkoord met de bestelling van bovenstaand plantgoed.

Handtekening

Activiteitenkalender

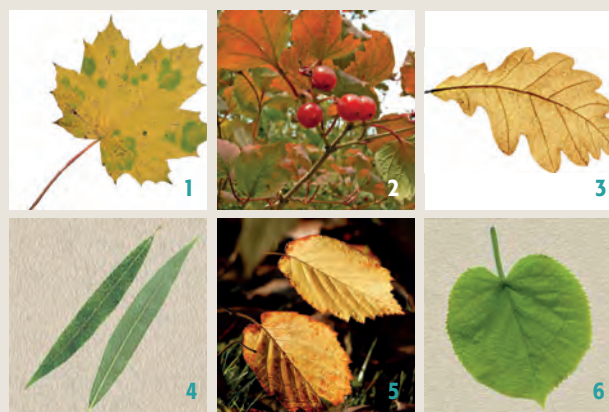
3 november	Praktijkcursus hoogstamfruit	Heist-op-den-Berg 10u-12u of 14u-16u Boomgaard Eddy Vets, Bevelses- teenweg 85, 2222 Itegem
18 november	Bosaanplantingsacties - Aanplant speelbos 'Schensbos' - Uitbreiding Gasthuisbossen - Uitbreiding Brede Zeype	hoek Clemenshoek-Hoge Zandvelden – Gemeente Rumst Natuurpunt* – Sint-Katelijne-Waver Natuurpunt* – Lier
19 januari	Start nieuwe paddenoverzetactie	wijk Lage Vosberg te Rumst
20 januari	Infomoment voor kandidaat-paddenover- zeters	Afspraak infostand Natuurpunt tus- sen 10u en 12u hoek Doornlaarlei/ Lage Vosbergstraat, Rumst. Info: Ludwig Laureyssens 015/31.99.07 of ludwig.laureyssens@ telenet.be
1 april	Scheldehappening	Hoek 76, Boom
21 april	Erfgoeddag	verschillende locaties

*Plantactie in het kader van de campagne 'Bos voor Iedereen' –
inschrijven via www.natuurpunt.be/bosvooriedereen

Landschapsquiz

DOE MEE EN WIN !

Naar beneden dwarrelende herfstbladeren werden ontelbare keren bezongen en beschreven, maar weet jij van welke bomen deze 'autumn leaves' of 'feuilles mortes' zijn? Je kan kiezen tussen zomereik, gelderse roos, linde, hazelaar, esdoorn en schietwilg. Drie winnaars met correcte antwoorden én een goede schatting bij de schiftingsvraag krijgen van ons de gloednieuwe wandelbox.

1 2 3
4 5 6

SCHIFTINGSVRAAG:

Hoeveel kilogram vers fruit werd er zaterdag 22 september in Willebroek geperst door de mobiele sappers van de Houtlandse Tuinsappen?

.....

Voornaam:

Naam:

Adres:

Postnummer:

Gemeente:

Telefoonnummer:

E-mail:

De winnaars van de vorige landschapsquiz zijn Cyrille Op De Beeck, Wendy Slaets en Wouter Van Laer. Zij ontvangen een mand verse seizoensgroenten.

**Stuur deze strook voor
31 december 2012 naar:**

Regionaal Landschap Rivierenland vzw,
Vrijbroekpark, Hombeeksesteenweg 264
2800 Mechelen
info@rlrl.be

COLOFON

Deze landschapskrant is een uitgave van Regionaal Landschap Rivierenland vzw

CONTACTADRES

Vrijbroekpark
Hombeeksesteenweg 264
2800 Mechelen
tel. 015 21 98 53
info@rlrl.be
www.rlrl.be
Ontdek ons op Facebook
via www.facebook.com/rivierenland

Schrijf je in op onze elektronische nieuwsbrief door een email naar nieuwsbrief@rlrl.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Ankatrien Boulanger,
wnd coördinator RLRL vzw

REDACTIE

Regionaal Landschap Rivierenland vzw

FOTO'S

Elly Vaes, Tim Ghysels, Bart Vermeylen, Hubert De Potter, RLRL, RLVK, Hilde Frateur, Paulien Verlackt in opdracht van Terra Nova

VORMGEVING

Graffito/De Verbeelding

DRUK

Drukkerij Dirk Wuyts NV

DANKZIJ DE FINANCIËLE STEUN VAN

Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed, Provincie Antwerpen, Stad Mechelen, Stad Lier, gemeenten Niel, Boom, Rumst, Willebroek, Sint-Katelijne-Waver, Bonheiden, Putte, Berlaar, Nijlen en Heist-op-den-Berg

Deze krant werd gedrukt met bio-inkt op gerecycleerd papier.